

Ἐλεύθερη πληροφόρηση

ΔΕΛΤΙΟ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ὁ Μητροπολίτης Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Ἀριθμ. φύλλου 3

15 Δεκεμβρίου 1998

Τὰ ἀμφίδρομα μηνύματα

Αμφίδρομα τὰ μηνύματα, πού ἤχουν τοῦτες τίς μέρες στήν ἐκκλησιαστική παρεμβολή καί πού θά ἤχήσουν ἐντονώτερα κατὰ τή νύχτα τῶν Χριστουγέννων. Ἐκπέμπονται ἀπό δύο ἐπάλξεις. Καί διασταυρώνονται στό Ἱερό Θυσιαστήριο. Ὁ ἕνας πομπός, πού σαλπίζει τό χαρμόσυνο ἄγγελμα, εἶναι τό ἱεραρχικό σῶμα. Οἱ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας, πού θεωροῦν χρέος ἐπισκοπικό νά συντάξουν ἑορταστική ἐγκύκλιο καί νά τήν ξαποστείλουν στά πέ-
ρατα τῆς μητροπολιτικῆς τους περιφέρειας. Καί ὁ δεύτερος πομπός, εἶναι οἱ καρδιές τῶν πιστῶν, πού μέ βαθειά συγκίνησι, μέ λατρευτικά αἰσθήματα πρὸς τό Σαρκωμένο Λόγο τοῦ Θεοῦ καί μέ ἀγωνία γιά τήν ὁδοιπορία τῆς Ἐκκλησίας στή σύγχρονη ἔρημο, δημοσιοποιοῦν τίς προσδοκίες τους καί προσδιορίζουν τήν ἔκτασι καί τὰ ὅρια τῶν αἰτημάτων τους.

Οἱ ποιμαντορικές ἐγκύκλιοι, ἄλλοτε ζωντανές καί ἄλλοτε ξύλινες, καλύπτουν μιά διαμορφωμένη παράδοσι. Γράφονται ἢ ἀντιγράφονται, σπάνια μέ τόν παλμό καί τή συγκίνησι τοῦ προσκυνητῆ, συχνά μέ τό ὑπεροχικό αἶσθημα τῆς ἐξουσίας καί διαβάζονται σά νά εἶναι μακρινοί, θολοί ἀντίλαλοι λησμονημένων γεγονότων. Ἡ ἀνάγνωσι ὁλοκληρώνεται μέ κόπο ἢ μέ ἀνία. Καί τό περιεχόμενο τοῦ μηνύματος διαγράφεται, ἀμέσως μετὰ τήν ἀνάγνωσι, ἀπό τό καντράν τῆς μνήμης. Ὁ κοσμικός γιορτασμός καλύπτει τή σηματοδότησι τῆς σάρκωσης τοῦ Θεοῦ Λόγου. Καί ἡ ρουτίνα τῆς καθημερινότητος ἀναγκάζει τό βλέμμα νά καθηλωθῇ στή γῆ καί στήν κατεστημένη ἀναγκαιότητα.

Ἐξω ἀπό τό Ἱερό Βῆμα, οἱ πιστοί συντάσσουν καί αὐτοί τό μήνυμά τους,

«Μηδέν ἄγαν...»

Στό χαράκωμα τῆς ἄμυνας ὁ νέος Ἀρχιεπίσκοπος. Πραγματικά ἢ ὑποθετικά. Χτυπάει ἢ νομίζει πῶς χτυπάει μέ αὐτοπεποίθησι τόν ἀντίπαλο. Καί δέχεται σποραδικά τά βλήματα ἀπό τήν ἀντίπερα ὄχθη. «Ἀπό πρωῒας μέχρι νυκτός» ἐμφανίζεται στά Μέσα τῆς Μαζικῆς Ἐνημερώσεως καί ὑπερασπίζεται τό δικαίωμά του καί τό χρέος του νά κρατήσῃ ἀπόρρητο τό βῆμα τοῦ ἐλεύθερου λόγου. Καί, σέ καθημερινή βάσι, τοῦ ἀντιπαρατάσσεται ἡ ὑποχρέωσι νά αὐτοπεριοριστῇ στή μυστική αὐλή τῆς τελετουργίας καί νά παραδώσῃ τίς διασταυρώσεις τῆς σύγχρονης ἱστορίας στήν πρωτοβουλία ἢ καί στήν αὐθαίρεσία τῶν πολιτικῶν σχηματισμῶν, πού ἀκροβολίζονται γιά τήν ἄγρα ἐποχιακῆς πελατείας.

Δέ θά μῶς στήν καυτή διαμάχη, γιά νά στηρίξω μεροληπτικά τό συνεπί-

σκοπο ἢ γιά νά πλειοδοτήσω στή δημοκρατικότατη (;) φίμωσι τοῦ ἱεροῦ δικαιώματος τῆς ἐλευθερίας. Σέ ἄλλο ἐπίπεδο θά ἀναπτύξω τήν προβληματική μου. Σέ ἄλλη θυρίδα θά καταθέσω τήν ἀγωνία μου.

* * *

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος ὠραματίστηκε καί ὑποσχέθηκε, σέ ἐπίσημη ὥρα καί ἀπό ψηλή ἔπαλξι, νά γυρίσῃ σελίδα. Ἀπό τήν ἀφωνία καί τήν ἀπραξία τοῦ προκατόχου του νά περάσῃ στόν ἀνοιχτό διάλογο μέ τό εὐρύ ποίμνιο τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς του περιφέρειας καί στήν ποιμαντική δραστηριοποίησι ὄλων τῶν παραγόντων, πού βρίσκονται στρατευμένοι στήν παρεμβολή τῆς Ἐκκλησίας. Καί, ἀπό τήν πρώτη στιγμή, πού τοῦ κατακυρώθηκε τό πρόνομιο καί ἡ ἐντολή τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς εὐθύνης, βγῆκε στή δημόσια προβολή

.....
 πότε μέ τόν κάλαμο καί πότε μέ τό δάκρυ τῆς καρδιάς τους καί τό ἀποθέτουν στίς Ἱερές Βαθμίδες, γιά νά τό παραλάβουν καί νά τό οἰκειοποιηθοῦν οἱ ποιμένες. Τό μήνυμά τους εἶναι ἀγωνία καί πόνος. Καί καταλήγει στό μοναδικό αἶτημα. Στήν ἀναζήτησι γνησιότητας καί καθαρότητας. Ζητοῦν ἀπό τοὺς ποιμένες νά λειτουργήσουν ὡς ἀληθινοὶ ἀπόστολοι Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὡς ἄγγελοι τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Σάρκωσης καί τῆς μεγάλης Θυσίας του Θεανθρώπου. Ὡς χαρισματοῦχοι ποιμένες καί διδάσκαλοι. Ὡς θησαυροφυλάκια τῆς ἀγιότητος καί ὡς ἀγωγοὶ τῶν δωρεῶν τοῦ Παναγίου Πνεύματος.

Τό μήνυμα τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ δέν εἶναι διατυπωμένο στήν ξύλινη γλῶσσα. Ἀλλά δέν ἔχει καί τή σφραγίδα τῆς ἐξουσίας καί τῆς ἐπιβολῆς. Καί γιά τό λόγο αὐτό, συχνά, παραμερίζεται ἢ ἀποπέμπεται. Δέν ἡχεῖ στίς ἀκοές τῶν ὑπευθύνων. Καί δέ βρίσκει ἀνταπόκρισι.

Ἄν κάποτε οἱ ποιμένες ἀποκτήσουν τήν εὐαίσθησία νά ἀφουγκράζονται μέ προσοχή τά μηνύματα, πού στέλνει τό ποίμνιο, θά κατορθώσουν νά συντάξουν καί αὐτοί, τό δικό τους μήνυμα, στή γλῶσσα τῆς ἀλήθειας, τῆς ζεστασιάς καί τῆς ἀμοιβαιότητος.

καί στή δημόσια ἀναμέτρηση. Μὲ ὑπερυψωμένο τό λάβαρο τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου. Καί μέ σαφῆ τὴν ἀπαίτησιν ἀσημάνουν οἱ πολιτικές καὶ κοινωνικές σάλπιγγες προσοχή, γιὰ νὰ ἀκουστῇ, ἀπὸ τό ἓνα ἄκρο τῆς ἐλληνικῆς πατρίδας ἴσαμε τό ἄλλο, τό ἐπισκοπικό του σάλπισμα.

Κάπου ἐκεῖ ἔκανε τό μοιραῖο λάθος. Ἵσως μέσα στὸν ἐνθουσιασμό του. Ἵσως μέσα στή συγκίνησί του. Ἵσως μέσα στοῦ πλέγμα τῆς ἀγωνίας του νὰ φανῇ διαφορετικός ἀπὸ τὸν παγερό τύραννο, πού κράτησε τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος σέ ἀδράνεια εἰκοσιπέντε ὁλόκληρα χρόνια. Ἵσως μέσα στή μέθη τῶν ἐπευφημιῶν καὶ τῶν γνήσιων ἢ τῶν πλαστῶν χειροκροτημάτων. Βγῆκε στή δημοσίαν καὶ ἄρχισε νὰ προβάλλεται σέ μύρια πλάνα. Καί νὰ μιλάει ἀκατάσχετα. Πρὸς ὅλους καὶ γιὰ ὅλα. Νὰ στηλιτεύει, κουνώντας τό δάχτυλο. Καί νὰ ἀποφθέγγεται μέ τὴν ἔπαρσιν τῆς ὑπέρτατης αὐθεντίας. Ἐκανε ὅχι χρῆσιν, ἀλλὰ κατάχρησιν τῶν ἡλεκτρονικῶν Μέσων Μαζικῆς Ἐνημερώσεως. Καί ἐκτόξευσε καταιγιστικό, στηλιτευτικό λόγο πρὸς κάθε κατεύθυνσιν.

* * *

Λυπαῖμαι, πού καταχωρῶ αὐτὴ τὴ διαπίστωσιν. Τό κάνω μέ πόνο καί μέ ἀγάπην. Ὁ ἀδελφός Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος λησμόνησε ἢ συνειδητὰ παρέβλεψε τὴν ἀρχὴν τοῦ μέτρου. Ἐντυπωσιασμένος ἢ καὶ μεθυσμένος ἀπὸ τίς ἐκδηλώσεις σεβασμοῦ πρὸς τό ἀξίωμα του καὶ τὸν ἀνεβασμένο δείκτη τῆς δημοτικότητάς του, ἐπιδόθηκε μέ

πάθος καί μέ σύστημα στὴν ἀνέλεγκτη προβολή καὶ στὸν ἀκατάσχετο λόγο. Ἐκανε πρῶτο του μέλημα τὴν πυκνὴν, τὴν καθημερινὴν δημόσιαν ἐμφάνισιν. Ἐπέλεξε γιὰ σύντροφό του καὶ συνοδοιπόρο τὴν τηλεοπτικὴν κάμερα. Καί ἔσφιξε στοῦ ἐλεύθερο χέρι του τό μικρόφωνο. Χρησιμοποίησε-πολύ πάνω ἀπὸ τό μέτρο-τὴν εἰκόνα καὶ τὸν ἐπικαιρο (!) λόγο. Τὴ φαντασμαγορικὴ τελετουργία. Τίς ρουκέτες τῶν ὑποσχέσεων. Τὰ βεγγαλικά τῶν συνθημάτων. Τίς ἐξαγγελίες τῶν πρωτοβουλιῶν. Καὶ ἀγωνίστηκε γιὰ νὰ διατηρήσῃ τὴν ἀρχιερατικὴν του φυσιογνωμίαν, σταθερά, στὴν πρώτη σελίδα τῆς ἐπικαιρότητας. Σέ συνέχεια χρόνου. Καὶ σέ πλησμονὴ χρωματικῶν ἐναλλαγῶν. Παραθεώρησε τό γεγονός, ὅτι ἡ ὑπερβολὴ τῆς δημοσιότητος κουράζει τοὺς ἀποδέκτες τῆς φωτισμένης εἰκόνας. Ὑποβαθμίζει τὸν ἐνθουσιασμό τῶν λαϊκῶν μαζῶν. Καὶ ἐνθαρρύνει τὴν κλιμάκωσιν τῆς ἀντιπαλότητος.

Θὰ μπορούσε ἐλεύθερα καὶ ὑπεύθυνα-μέσα στὴ διακριτικότητά τοῦ μέτρου-νὰ ἐμφανιστῇ μπροστὰ στοῦ ποίμνιό του καὶ νὰ ἀναλύσῃ, μέ σοβαρὰ ἐπιχειρήματα, τὰ μεγάλα προβλήματα τῆς ἐποχῆς. Νὰ βάλῃ τό δάχτυλο στὶς πληγὰς τῆς Ἐκκλησίας. Νὰ γνωματεύσῃ καὶ γιὰ τὴν ἀρρώστια τοῦ κοινωνικοῦ σώματος. Νὰ στιγματίσῃ τίς πλάνες διαφημίσεις τῆς ἀθεΐας. Νὰ προσφέρῃ στὴν πεινασμένη νείαν γενιά τὸν καθαρὸ ἄρτο τῆς Θεολογίας. Νὰ δώσῃ σ' ὅλους γνήσια τροφή. Καὶ νὰ ἐπιχειρήσῃ ἀνοιγμὰ ὀριζόντων γιὰ κείνους, πού δι-

φοῦν τήν ὑπέρβασι τοῦ σημερινοῦ τέλματος.

Ἀντί, ὅμως, γιά τήν ὑπεύθυνη παρουσίασι καί ἀνάλυσι τῶν μεγάλων θεμάτων, προτίμησε τήν ἀντιπαράθεσι στόν ἓνα καί μοναδικό ἄξονα. Στή διαμάχη: «θά μιλάω», «δέ θά μιλάς». Ἐφτά ὁλόκληρους μῆνες κρατάει ὁ μονότονος ἀντίλογος, πού ὑποδαυλίζει τήν ἄχαρη διαμάχη. Ὁ Μακαριώτατος διαμηνύει πρὸς κάθε κατεύθυνσι, ὅτι θά ἀσκήσῃ τό δικαίωμα τοῦ ἐλεύθερου λόγου. Καί ἡ κατεστημένη ἐξουσία τοῦ ἀπαντάει, πῶς πρέπει νά ἐπιστρέψῃ στήν τακτική τοῦ προκατόχου του, πού ἦταν ἡ παθητική παρακολούθησι τῶν σχεδιασμῶν καί τῶν ἐνεργειῶν τῆς ἀθεϊστικῆς ψευδοκουλτούρας.

* * *

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος παραθεώρησε καί παραβίασε, μέ κίνδυνον ἐκτροπῆς στίς ἀτραπούς τοῦ εὐτράπελου, τή χρυσή ἀρχή τοῦ «μέτρου». Τήν ἰσορροπία τῆς δημοσιότητος καί τῆς σεμνῆς παραφυλακῆς. Τοῦ λόγου καί τῆς σιωπῆς. Τῆς παρουσίας στόν κόσμον καί τῆς φυγῆς στήν ἔρημον τῆς θεοπτίας καί τῆς προσευχῆς. Τῆς διακριτικῆς διακινήσεως στή λεωφόρον τῆς πληθωρικῆς δραστηριότητος καί τῆς συνειδητῆς αὐτοκυριαρχίας καί τῆς αὐτοσυγκρατήσεως, πού συμβάλλει στό νά μή ὑπερκαλύπτεται καί νά μή χάνεται τό μήνυμα τοῦ Οὐρανοῦ μέσα στό πολύβουον ἐργοτάξιον τῆς γῆς.

Ἡ ἀπόκλισι ἀπό τή χαρισματική μεσότητα τοῦ μέτρου ἀλλοίωσε τήν ἀρχική ἡγετική εἰκόνα τοῦ προκαθημέ-

νου τῆς Ἐκκλησίας στίς συνειδήσεις τῶν πιστῶν καί ἐπιτάχυνε τή ρῆξι μέ τό στρατόπεδο τῶν ἀθέων. Τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας, πού ἀρχικά ἀναπαύτηκαν στό νέο ποιμένα, ἐνοιώσαν νά εἰσβάλλῃ στήν Ἐκκλησία ὀρμητική ἢ διαλεκτική τῶν πλαστῶν δημοσιῶν σχέσεων καί ἡ φιλοδοξία τῆς ἄκρατης προβολῆς. Καί πέρασαν στή σκιά τῆς κατῆφειας καί τῆς ἀνησυχίας. Ἀπό τό ἄλλο μέρος, ἐκεῖνοι, πού ἔχουν συνηθίσει νά μονοπωλοῦν τή δημοσιότητα καί τήν τεχνητή διασημότητα, φοβήθηκαν τόν ἀντίπαλον καί ἄρχισαν νά πυροβολοῦν, μέ τήν ἐλπίδα, πῶς θά μπορέσουν νά τόν ἐξουδετερώσουν.

* * *

Εἶναι ἰδιαιτέρα χαρακτηριστικό, ὅτι ἡ ἀρχή τοῦ «μέτρου» ὑπῆρξε, κατά τήν ἀρχαιότητα, τό στάλαγμα τῆς καλλιεργημένης ἑλληνικῆς συνειδήσεως. Ἀλλά, στή μεταγενέστερη ἐποχή, ἡ διακριτική ἱεράρχησι τοῦ «μέτρου» γονιμοποίησε τό χριστιανικό προβληματισμό καί χάραξε τίς διαστάσεις καί τή διαλεκτική τοῦ πνευματικοῦ ἀγώνα. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης ἐπανέρχεται συχνά στό θέμα τοῦ «μέτρου», πού εἶναι ὁ βασιλικός δρόμος τῆς «ἐν Χριστῷ» ζωῆς. «Τίς γάρ οὐκ οἶδεν, ὅτι καί ἡ ἀρετή μέτρον ἐστί τῇ μεσότητι τῶν παραθεωρουμένων μετρούμενον; οὐ γάρ ἂν γένοιτο ἀρετή ἢ ἐλλειπής τοῦ καθήκοντος μέτρου ἢ ὑπερπίπτουσα, οἷον ἐπὶ τῆς ἀνδρείας, ἧς τό μέν ἐλλεῖπον δειλία, τό δέ ὑπερβάλλον θράσος γίνεται», γράφει στό ὑπόμνημά του στόν Ἐκκλησιαστή.

Ποιός δέν τό ξέρει, ὅτι καί ἡ ἀρετή

εἶναι τό μέτρο, δηλαδή ἡ μεσότητά, πού μετριέται μέ κριτήριό τίς δύο ἀκρότητες, οἱ ὁποῖες ἐκτείνονται ἀπό δῶ καί ἀπό κεῖ; Γιατί δέν μπορεῖ νά ὑπάρξῃ ἀρετή, πού βρίσκεται παρακάτω ἀπό τό μέτρο τοῦ καθήκοντος ἤ, πού βρίσκεται παραπάνω. Καί γιά παράδειγμα ἀναφέρω τήν ἀρετή τῆς ἀνδρείας. Ἡ ἀνεπάρκεια τῆς ἀνδρείας εἶναι δειλία. Καί ἡ ὑπερβολή εἶναι θράσος.

Καί στή συνέχεια μνημονεύει τοὺς ἀρχαίους Ἑλλήνες, πού μίλησαν γιά τή μεσότητα καί γιά τήν ἰσορροπία τοῦ «μέτρου» τῆς ἀρετῆς, σά νά δανείστηκαν ἀπό τήν Παλαιά Διαθήκη τήν προβληματική τους καί τήν ἐπιχειρηματολογία τους. «Ὁ μέν γάρ τό Μέτρον ἄριστον ἀπεφήνατο (Κλεόβουλος), ὁ δέ τό Μηδέν ἄγαν ἐνομοθέτησεν (Σόλων). δεικνύται δέ δι' ἐκατέρων, ὅτι καί τό μή ἐφικέσθαι τοῦ ἐπιζητουμένου κατ' ἀρετήν μέτρου τῶν κατεγνωσμένων ἐστὶ καί τό ὑπερβάλλειν τήν συμμετρίαν ἀπόβλητον».

Ὁ ἓνας ἀποφάνθηκε, ὅτι ἡ τήρησις τῆς ἰσορροπίας τοῦ μέτρου εἶναι τό ἄριστο. Καί ὁ ἄλλος νομοθέτησε ὅτι τίποτα δέν πρέπει νά ἐκτρέπεται σέ ὑπερβολή. Καί μέ τά δύο αὐτά ἀποφθέγματα φαίνεται ὅτι καί τό νά μή φτάσῃ κανεῖς στό ἀπαραίτητο μέτρο τῆς ἀρετῆς εἶναι πρᾶγμα ἐπιλήψιμο, ἀλλά καί τό νά ὑπερβῇ τήν συμμετρία εἶναι ἀπόβλητο.

Σέ ἄλλο κείμενό του, στό «Περὶ ἀρετῆς, ἥτοι εἰς τόν βίον τοῦ Μωϋσέως», ξαναγυρίζει στήν ἴδια διδαχή καί ὀριοθετεῖ μέ τό δικό του τρόπο καί μέ τή δική του βαθειά θεολογική ἀνάλυσι τήν

ἐννοία τοῦ «μέτρου». «Οὕτως ὁ νόμος βούλεται τόν αὐτῶ κατ' ἔχνος ἐπόμενον μή καταλιπεῖν τήν ὁδόν τήν καθώς φησὶν ὁ Κύριος στενήν τε καί τεθλιμμένην μήτε ἐπὶ τό σκαιόν τε καί εὐώνυμον μήτε ἐπὶ τό δέξιον νομιζόμενον. δόγμα δέ ἐστὶν οὗτος ὁ λόγος ἐν μεσότητι θεωρεῖσθαι τὰς ἀρετάς ὀριζόμενος, διότι πέφυκε πᾶσα κακία ἢ κατ' ἔλλειψιν ἢ καθ' ὑπέρπτωσιν ἀρετῆς ἐνεργεῖσθαι. οἷον ἐπὶ τῆς ἀνδρείας ἔλλειψις τῆς ἀρετῆς ἐστὶν ἡ δειλία, ὑπέρπτωσις δέ τό θράσος, τό δέ ἐκατέρου τούτων καθαρεῖν ἐν μεσότητι τῶν παρακειμένων κακιῶν θεωρεῖται, καί ἀρετή ἐστὶ».

Ἔτσι θέλει ὁ Νόμος. Αὐτός, πού ἀκολουθεῖ τὰ ἔχνη τοῦ Κυρίου, νά μὴν ἐγκαταλείπει τήν ὁδό, πού τήν ὠνόμασε στενή καί θλιμμένη καί νά μή πορεύεται μήτε πρὸς τήν κατεύθυνσι, πού τή θεωρεῖ ἀριστερή, μήτε πρὸς ἐκείνη, πού τή θεωρεῖ δεξιά. Καί αὐτός ὁ λόγος εἶναι δόγμα. Νά θεωροῦμε, δηλαδή, τήν ἀρετή ὡς μεσότητα. Γιατί συνηθίζεται ἡ ὁποιαδήποτε κακία νά ἐνεργῇται εἴτε ἀπὸ ἔλλειψις τῆς ἀρετῆς εἴτε ἀπὸ ὑπερβολή. Ὅπως, γιά παράδειγμα, στήν περίπτωσι τῆς ἀνδρείας ἡ ἔλλειψις τῆς ἀρετῆς αὐτῆς εἶναι δειλία. Καί ἡ ὑπερβολή τῆς ἀρετῆς εἶναι θράσος. Ἡ δέ μεσότητα, πού καθαρεῖ καί ἀπὸ τίς δύο ἀποκλίσεις τῶν κακιῶν, θεωρεῖται καί εἶναι στήν πραγματικότητα ἀρετή.

Θεοφώτιστος ὁ λόγος τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης καί προφητικό τό παράδειγμά του, στό ὁποῖο ἐπανερχεται γιά δεύτερη φορά. Ἡ ὑποστολή καί

Αθήνα 16-10-98

Πρός τό
Δευτεροβάθμιο γιά τούς Ἀρχιερεῖς
Δικαστήριο
Ἰασίου 1 Ἀθήνα

Μακαριώτατε Πρόεδρε,

Ἡ ΙΣΙ τῆς 7.10.98 εἶχε τή μακροθυμία νά ἀνακαλέσει, δίχως εἰδικώτερες σκέψεις, τό ἐπιτίμιο τῆς ἀκοινωνησίας, πού εἶχε ἐπιβληθεῖ στό Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Λαρίσης Θεολόγο. Φαίνεται ὅτι ἀναγνώρισε σ' αὐτόν κάποιο πρόσφατο ἐλαφρυντικό, πού δέν συνέτρεξε στά πρόσωπα τῶν ἄλλων δύο Μητροπολιτῶν Ἀττικῆς Νικοδήμου καί Θεσσαλιώτιδος Κωνσταντίνου. Δέν γνωρίζω πόσες εὐχαριστίες πήρατε γιά τήν πρός τό Θεολόγο παραχώρησή σας, πάντως ἔχετε τή δική μου, εὐλικρινή, εὐχαριστία, διότι ἦταν μία πράξη προσέγγισης πρός τό βῆμα πού ἔπρεπε καί πρέπει νά κάνετε γιά

ἡ ὑποτονικότητα τῆς ἀνδρείας εἶναι δειλία. Ἀλλά καί ἡ ὑπερβολική ἐπίδειξι ἀνδρείας ἀποτελεῖ θρασύτητα. Δέν εἶναι πιά ἀρετή. Ἐγγράφεται ὡς πλαστογραφία τῆς ἀρετῆς καί ὡς κακία. Ἀρετή εἶναι ἡ μεσότητα. Ἡ ἰσόρροπη, ἡγεμονική πορεία στή λεωφόρο τῆς γνησιότητας καί τοῦ μέτρου.

Νά ὑπενθυμίσω τά χωρία αὐτά τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης στόν προκαθήμενο Χριστόδουλο; Φοβᾶμαι, πώς εἶναι ἀργά. Τό ἄρμα τῆς ἐξουσίας ἔχει πάρει μιά τόσο μεγάλη ἐπιτάχυνσι, πού δέν εἶναι εὐκολο νά φρενάρῃ ἀπότομα καί νά πορευτῇ μέ τή νηφάλι αταχύτητα τοῦ «μέτρου».

Ο ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ
ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

τήν ὀρθή ἀντιμετώπιση ἑνός προβλήματος, πού καί σᾶς καί μᾶς στενοχωρεῖ.

Τώρα λοιπόν ὁ ἅγιος Λαρίσης δέν εἶναι ἀκοινωνήτος καί μπορεῖ νά τελεῖ τή Θεία Λειτουργία, σύμφωνα μέ τό πρός τόν Μητροπολίτη Ἀττικῆς Νικόδημο ἔγγραφό σας, πού διευκρινίζει τό νόημα τῆς ἀνάκλησης.

Ὡς δικηγόρος τοῦ ἁγίου Λαρίσης, ὁμως, ἔχω νά ὑπενθυμίσω στόν τότε τίμιο δικαστή του στήν περίφημη ἐκείνη δίκη τῆς 12-13/1/93 καί ἤδη Πρόεδρο τοῦ Δευτεροβαθμίου διά τούς Ἀρχιερεῖς Δικαστηρίου, ὅτι ὁ Σεβασμιώτατος καί πάλι δέν μπορεῖ νά τελέσει τή Θεία Λειτουργία, διότι, πλὴν ἄλλων, ἔκτοτε ἔχει καταδικασθεῖ σέ ποινὴ ἀργίας 10 ἐτῶν, ἡ ὁποία θά λήξει τόν ἐπόμενο αἰῶνα καί συγκεκριμένα τήν 13/1/2003.

Παρά τό ὅτι διατρέχουμε τόν ἕκτο χρόνο ἀπό τήν καταδίκη του, ἡ ἐφεσὴ του (ἀριθμός πρωτοκόλλου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου 232/20.1.93) δέν ἔχει ἀκόμα προσδιορισθεῖ, ἂν καί ὁ νόμος (ἄρθρο 148 ν. 5383/32) προβλέπει βραχύτατη προθεσμία 2 ἡμερῶν γιά τήν κίνηση τῆς διαδικασίας συγκροτήσεως τοῦ Δευτεροβαθμίου Δικαστηρίου.

Θά μοῦ πεῖτε, ὅτι αὐτά εἶναι λεπτομέρειες, μπροστά στό ὀρμητικό ποτάμι τῶν ἀνελέητων γεγονότων, πού ἔτρεξαν καί ξεχειλίσαν ἀσυγκράτητα, ἐδῶ καί χρόνια, κάτω καί γύρω ἀπό τό γκρεμισμένο γεφύρι τοῦ τραγικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ προβλήματος.

Εἶναι γνωστά τά ὅσα συνέβησαν, φανερά καί κρυφά, ὅπως καί οἱ προθέσεις καί οἱ εὐθύνες ἐκείνων, πού ἀνέλαβαν, κατὰ καιροῦς, νά τό λύσουν, ἀλλά δέν τό ἔλυσαν, ὄχι γιατί δέν μπόρεσαν, ἀλλά γιατί δέν θέλησαν. Ἀνάμεσα σ' αὐτούς καί αὐτοί πού δέν ψήφισαν οὔτε τήν πρότασή

τους. Τό ἐπαναλαμβάνω. Ὅχι γιατί δέν μπόρεσαν, ἀλλά γιατί δέν θέλησαν. Ἀνάμεσα σ' αὐτούς καί αὐτοί, πού δέν ψήφισαν οὔτε τήν πρότασή τους.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει εἶναι θέμα ἐπιλογῶν. Ἐσεῖς, πού στό πρόσωπό σας εἶχαμε ἐλπίσει καί στίς διαβεβαιώσεις σας εἶχαμε ἐμπιστευθεῖ, φαίνεται ὅτι κάματε τήν ἐπιλογή σας, νά ζήσετε τήν ἀρχιεπισκοπεία σας μέ ἐνεργό τό ἐκκλησιαστικό πρόβλημα. Ἄν κάνω λάθος καί δέν εἶναι ἔτσι καί πράγματι ἐπιθυμεῖτε τή λύση του, θά χαρῶ νά μέ ἀνακαλέσετε καί σᾶς διαβεβαιῶ ὅτι ἡ λύση βρίσκεται σέ ἓνα τραπέζι τίμιας συζήτησης μέ γνώμονα τή δικαιοσύνη καί τήν κανονική τάξη, σέ ἓνα διάλογο μέ τή συμμετοχή καί τῆς δικῆς μας πλευρᾶς. Διότι τό νά κουβεντιάζετε καί νά ἀποφασίζετε μόνοι σας μέ τούς ἄλλους, ἐρήμην μας, ὅπως γινόταν πάντα, τότε πού καταστρώνονταν τά σχέδια ἐξόντωσης τῶν ἀδελφῶν σας, δέν ὀδηγεῖ στήν ἀπαλλαγή τῆς Ἐκκλησίας ἀπό αὐτή τήν τρομακτική δοκιμασία, πού συμπληρώνει ἤδη ἓνα τέταρτο αἰῶνα καί μόνο ὁ Κύριος καί σεῖς γνωρίζετε πότε θά τελειώσει. Λέγω «καί σεῖς», διότι, ἂν ἐσεῖς θελήσετε, αὔριο τό πρῶτό τό λύνουμε τό πρόβλημα καί θά ἀνοιχθοῦν τεράστιοι οἱ ὁρίζοντες γιά ἓνα πολύ δημιουργικό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, ἀφοῦ θά ἀποκτήσετε ἀφθονούς ἀνιδιοτελεῖς φίλους καί δόκιμους συνεργάτες στόν ἀμπελώνα τῆς διακονίας σας. Ἄν συνεχίσετε τήν ἴδια τακτική τῶν ἀποστάσεων ἀπό ὅσους σχετίζονται μέ τό πρόβλημα τῆς Ἀττικῆς, τῆς Καρδίτσας καί τῆς Λάρισας, γιά νά μή σᾶς ἐνοχλοῦν, καί γιά νά ἀπασχολεῖσθε ἀπερίσπαστος μέ τά ἀνώδυνα καί τά πολλές φορές ἐπουσιώδη, ἐνῶ αὐτό τό πρόβλημα ἔπρεπε νά λυθεῖ πρῶτο, ἐσεῖς εἴσθε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, ἐσεῖς ἔχετε τήν εὐθύνη γιά τίς πρωτοβουλίες, τίς ἀξιολογήσεις

ΨΙΘΥΡΟΙ

Περίεργη ὀπισθοχώρησι.

Στήν Ἐλασσόνα βρῆκε τήν εὐκαιρία ὁ Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος νά ἀναπτύξη τίς ἀπόψεις του γιά τά προβλήματα τῆς Παιδείας. Τόνισε μέ ἔμφασι, ὅτι ἡ Παδεία νοσεῖ καί ὅτι τά παιδιά μας παραμένουν ἀγράμματα. Ὅτι δέν εἶναι σέ θέσι νά τραφοῦν μέ τούς καρπούς τῆς ἐλληνικῆς σοφίας καί νά ποτιστοῦν μέ τά νάματα τῆς Ὁρθοδοξίας. Καί κάκισε τίς ἐκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις, πού, καθώς γίνονται ἀμελέτητα καί μέσα στό πνεῦμα τοῦ καθολικοῦ ξεπουλήματος, ἀντί νά ἀναβαθμίσουν τό σύστημα τῆς ἐκπαιδεύσεως, τό ὑποβαθμίζουν ἐπικίνδυνα.

Ἡ ἐπίθεσι τοῦ Ἀρχιεπισκόπου κατά τῶν ἐκπαιδευτικῶν μεταρρυθμίσεων καί τῶν μεταρρυθμιστῶν ἐγινε Κυριακή πρῶτῃ, κατά τή διάρκεια

καί τίς προτιμήσεις σας καί ἐσεῖς θά δώσετε λόγο στό Θεό καί στοὺς ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ.

Τέλος πάντων, παρασύρθηκα, ἴσως καί γιά καλό, ἄλλο εἶναι τό θέμα μου τώρα. Νά σᾶς ζητήσω νά προσδιορίσετε τήν ἐκκρεμὴ ἔφεση τοῦ ἁγίου Λαρίσης, διότι πρέπει νά τελειώσει, κάποτε, αὐτή ἡ ὑπόθεση.

Καί μή μοῦ πεῖτε ὅτι ὁ Θεολόγος ἐκοιμήθη καί δέν ὑπάρχει λόγος νά γίνει ὅ,τιδήποτε, ἐπειδή ἡ δίκη ἔχει παύσει, διότι αὐτό μονάχα τό Δικαστήριο μπορεῖ νά τό πεῖ, γι' αὐτό σᾶς παρακαλῶ νά τό συγκροτήσετε καί θά δοῦμε τί θά γίνει, ἂν θέλετε, βέβαια, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν σας νά κατισχύει κάθε ἀντιθέτου ἢ ἐννομη καί ἡ κανονική τάξη.

Ἀσπαζόμενος τῇ δεξιᾷ τῆς Μακαριότητάς σας διατελῶ

Μετά τιμῆς πολλῆς καί σεβασμοῦ
Ὁ δικηγόρος τοῦ ἁγ. Λαρίσης Θεολόγου
Δημήτριος Παπουτιδάκης

τῆς Θείας Λειτουργίας. Ἰσαμε νά κλείσῃ, ὅμως, ἡ μέρα ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἔκανε βήματα πίσω. Τά ἀπογευματινὰ καί τὰ βραδινὰ δελτία τῶν εἰδήσεων μετέδιδαν τὴν πληροφορία, ὅτι ὁ κ. Χριστόδουλος ἐξαιροῦσε ἀπὸ τὸ κατηγορητήριό του τὴν τελευταία ἐκπαιδευτικὴ μεταρρύθμισι, πού ἐπικεῖρσε ὁ ὑπουργὸς Ἀρσένης. Καί, κατὰ τὶς ἐπόμενες μέρες, ἐνῶ οἱ μαθητὲς ἦταν ξεχυμένοι στοὺς δρόμους καί διαδήλωναν ἐναντίον τῆς μεταρρυθμίσεως, ὁ κ. Χριστόδουλος ἐπανελάβε τὴν εὐαρέσκειά του πρὸς τὴν μεταρρύθμισι Ἀρσένῃ καί δήλωσε, ὅτι αὐτὴ ἀποβλέπει στὴν ἀναβάθμισι τῆς Παιδείας.

Τί νά ὑποθέσῃ κανεῖς; Ἡ εὐλογώτερη ὑπόθεσι εἶναι, ὅτι κάποιος παράγοντας τράβηξε τὸ αὐτί τοῦ Μακαριωτάτου. Ἄν τὰ πράγματα δέν εἶναι ἔτσι, θά χαροῦμε νά ἀκούσουμε μιά διάψευσι καί μιά εὐλογη ἐρμηνεία τῆς ἀλλαγῆς τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς γνώμης.

«Ἐξ οἰκείων» ἡ ἐπίκρισι.

Ἡ παλινδρόμησι αὐτὴ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χριστοδούλου ἐπικρίθηκε δριμύτατα ἀκόμα καί ἀπὸ ἀρχισυντάκτη ἐφημερίδας, πού εἶναι στρατευμένη στὴν ὑποστήριξί του.

Στὶς 19 Νοεμβρίου 1998 ὁ Γιώργος Κύρτος ἔγραψε:

«Τό πρῶτο σοβαρό πολιτικό, ἐπικοινωνιακό λάθος του ἔκανε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος, σέ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἐκπαιδευτικὴ μεταρρύθμισι. Στὴν ἀρχὴ κατήγγειλε τὶς συνεχεῖς ἐκπαιδευτικὲς μεταρρυθμίσεις πού συντηροῦν τὴ σύγχυσι καί τὴν κρίσι στὴν Παιδεία καί στὴ συνέχεια ἔκανε στροφὴ 180 μοιρῶν ἀναγνωρίζοντας θετικὰ στοιχεῖα στὴν κατὰ τεκμήριο ἀποτυχημένη «μεταρρύθμισι Ἀρσένῃ». Συμπέρασμα. Νά συνεχίσει νά λέει αὐτὰ πού πιστεύει ἐκφράζοντας τὸν πρβληματισμό καί τὴν ἀγωνία τῆς κοινωνίας, χωρὶς ὅμως νά καταφεύγει σέ διορθωτικὲς δηλώσεις σέ ἀναζήτησι πολιτικῶν ἰσορροπιῶν».

Ὁ τελευταῖος ἀσπασμός.

Μή νομίζετε πὼς θά κάνουμε λόγο γιὰ τὸν τελευταῖο ἀσπασμό, πού δίνουμε ὅλοι μας

στά ἀγαπημένα μας πρόσωπα κατὰ τὴ στιγμὴ τῆς ἐκδημίας τους. Ὁχι. Ὁχι. Πρόκειται γιὰ τὸν ἀσπασμό, πού χρησιμοποιήθηκε γιὰ νά ἀδελφοποιήσῃ τοὺς Μητροπολίτες μας. Νά τοὺς κάνει νά λησμονήσουν καί ἐχθρόιτες καί σκάνδαλα καί διασυρμούς καί νά ἀγκαλιαστοῦν μέ θερμὴν μπροστά στὴν κάμερα τῆς τηλεόρασεως.

Ἀπὸ τὴν ἀνάδειξι τοῦ στὸν ἀρχιεπισκοπικὸ θρόνο ὁ Μακαριώτατος Χριστόδουλος πλειοδότησε σέ τέτοιους ἀσπασμούς. Ἀσπάστηκε ἐκείνους, πού μῆκαν στὰ ταμεῖα τῆς Ἐκκλησίας «ὡς ταῦροι ἐν ὑαλοπωλεῖῳ» καί διαμοίρασαν καί διαμοιράστηκαν ἱερὰ χρήματα, χωρὶς νά δώσουν πουθενά ἐξήγησι. Καί τοὺς ἀπένειμε ἀδελφικώτατα τὴ συγχώρεσι. Ἀσπάστηκε ἐκείνους, πού γιὰ μιά καί μόνη ἐπίσκεψι σέ Μονὴ ζητοῦσαν καί ἔπαιρναν, δίκως καμμιὰ ἀπόδειξι, μισὸ ἑκατομμύριο καί γιὰ μιά ὅποιαδήποτε ἱεροπραξία τὸ σεβαστὸ ποσό τῶν 1.500.000 δραχμῶν. Ἐναγκαλίστηκε καί ἀσπάστηκε ἐκείνους, πού χαρακτήρισαν τοὺς ἀδελφούς τους ἱεράρχες ἀλλῆτες καί ἐκείνους, πού δέχτηκαν, δίκως νά προσβληθοῦν, τὸν χαρακτηρισμό. Ἀσπάστηκε... ἀσπάστηκε...

Καί τώρα ἀπομένει νά δώσῃ τὸν τελευταῖο ἀσπασμό. Καί θά τὸν δώσῃ σύντομα στὸν Μητροπολίτη, πού βρῆκε κατάλληλο γιὰ τὴ στάθμη τῆς ἀξιοπρέπειας του καί τῆς μορφώσεώς του τὸ περιοδικὸ Πεντηκῆουζ καί παρεχώρησε σ' αὐτὸ τὴν περιβόητη ἦ, μᾶλλον, διαβόητη συνέντευξί του.

Μέ τὸν τελευταῖο αὐτὸ ἀσπασμό, θά λήξουν ὅλες οἱ διαφωνίες, θά ἐπουλωθοῦν τὰ τραύματα καί θά ὀλοκληρωθῇ ἡ κάθαρσι(!!). Ἀλλὰ μὴ ἀμφιβάλλετε, πὼς ὁ τελευταῖος αὐτὸς ἀσπασμός θά εἶναι καί ἐπιθανάτιος ἀσπασμός πρὸς τὴν ἀρχιερατικὴ ἀξιοπρέπεια.

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Δελτίο Ἐκκλησιαστ. ἐνημέρωσης.

Ἰδιοκτήτης ὁ Μητροπολίτης

Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος

ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ.

Διεύθυνσι: 19011 Λυλῶν Ἀττικῆς